

Стероїди

Стероїди можуть застосовуватися в рамках лікування раку або для полегшення побічних ефектів лікування.

Що таке стероїди?

Стероїди — це речовини, що виробляються в організмі природним шляхом. Вони допомагають контролювати багато різних функцій організму. Вони регулюють:

- використання жирів, білків і вуглеводів організмом;
- імунну систему;
- баланс солі та води в організмі;
- запалення.

Стероїди також можуть виготовлятися у лабораторії як лікарські препарати. Вони можуть використовуватися для лікування раку:

- для руйнування ракових клітин і посилення ефекту від інших видів лікування раку;
- для запобігання алергічній реакції або її лікування;
- як ліки від нудоти;
- для покращення апетиту;
- для послаблення симптомів раку, як-от болю, викликаного набряком (запаленням) в області пухлини;
- для усунення запалення, спричиненого лікуванням від раку.

Найчастіше застосовуються такі стероїди:

- гідрокортизон;
- дексаметазон;
- метилпреднізолон;
- преднізолон.

Детальніше про це лікування

Ця інформація є вірною на момент публікації. Але іноді інформація про типи раку, для лікування яких використовується цей препарат, або побічні ефекти лікування може змінюватися між поточною та наступною публікаціями.

Якщо вам потрібна детальніша інформація про це лікування, поговоріть зі своєю групою онкологів або відвідайте вебсайт електронного Довідника лікарських препаратів (eMC), де можна знайти пам'ятки (Patient Information Leaflet, PIL) для пацієнтів за конкретними препаратами.

Як приймають стероїди

Інформація нижче стосується стероїдів, які приймають через рот або у вигляді ін'єкцій. Стероїди також можуть бути у вигляді інших лікарських форм, як-от розчинів для інгаляції, очних крапель чи кремів. Якщо ви приймаєте стероїди в таких формах, ваш лікар, медсестра/медбрат або фармацевт можуть надати вам додаткову інформацію.

Зазвичай стероїди призначаються у вигляді таблеток для проковтування. Якщо у вас є труднощі з ковтанням, лікар може призначити вам стероїди у вигляді таблеток, що розчиняються у воді. Деякі стероїди також можуть бути доступні у формі рідкого сиропу.

Стероїди також можуть вводитись у вигляді ін'єкцій.

Доза та тривалість лікування залежать від причини, через яку ви приймаєте стероїди.

Таблетки або рідини

Зазвичай стероїди у формі таблеток чи рідин приймаються у визначений час щодня протягом певної кількості днів або тижнів. Важливо переконатися, що ви знаєте, як довго ви маєте їх приймати. Важливо приймати їх саме так, як пояснили лікар, медсестра/медбрат або фармацевт. Не зупиняйте приймання, не порадившись із лікарем. Не приймайте їх довше, ніж вам було призначено.

Ковтайте стероїди після їжі, запиваючи їх великою кількістю води. Що ще треба пам'ятати про стероїди у формі таблеток чи рідин:

- Зберігайте їх у надійному місці, непомітному та недоступному для дітей.
- Якщо ваш лікар вирішить припинити лікування, поверніть таблетки або рідину, що залишилися, до фармацевта. Не змивайте їх в унітаз і не викидайте.
- Якщо одразу після прийому стероїду у вас з'являється нудота, зв'яжіться з лікарем. Можливо, вам доведеться приймати інший стероїд.
- Якщо ви забули прийняти таблетку або рідину, не приймайте подвійну дозу. Зверніться за порадою до свого лікаря або медсестри.
- Якщо ваше лікування передбачає короткий курс стероїдів, не замовляйте більше, ніж потрібно, у свого лікаря загальної практики.

Ін'єкції

Стероїди можуть вводитися ін'єкційно у такий спосіб:

- у м'яз (внутрішньом'язово);
- під шкіру (підшкірно);
- у вену (внутрішньовенно).

Якщо стероїди вводяться у вену, це може бути швидка ін'єкція або крапельниця протягом більш тривалого часу. Їх можуть вводити через:

- канюлю — коротку тонку трубку, яку медсестра вводить у вену на руці або кисті;
- центральний венозний катетер — тонку трубку, яка проходить під шкірою грудей і вводиться у вену поруч;
- центральний катетер із периферичним доступом — тонку трубку, яку вводять у вену на руці та проводять до вени в грудях;
- імплантований порт (порт-систему) — диск, який вводять під шкіру на грудях або руці та проводять до вени в грудях.

Побічні ефекти

У цьому розділі йдеться про найпоширеніші побічні ефекти цього лікування. Також наведено інформацію про деякі менш поширені побічні ефекти.

У вас можуть виникнути деякі з цих побічних ефектів, але малоімовірно, що всі вони стануться одночасно. Також у вас можуть бути побічні ефекти, включно з більш рідкісними, які не зазначені в цьому розділі.

Інші види лікування раку можуть викликати різні побічні ефекти. Якщо ви одночасно отримуєте інші види лікування раку, у вас можуть виникнути інші побічні ефекти.

Завжди повідомляйте свого лікаря, медсестру/медбрата або фармацевта про будь-які побічні ефекти. Вони можуть дати вам:

- препарати для усунення деяких побічних ефектів;
- поради щодо того, як упоратися з побічними ефектами.

Важливо приймати препарати в точній відповідності до інструкцій. У такий спосіб вони з більшою ймовірністю допоможуть вам.

Серйозні та загрозові для життя побічні ефекти

Деякі методи лікування раку можуть спричинити серйозні побічні ефекти. Іноді вони можуть загрожувати життю. Ваш лікар, медсестра або фармацевт можуть розповісти про ризик виникнення цих побічних ефектів.

Зв'язок із лікарнею

Ваш лікар, медсестра або фармацевт нададуть телефонні номери лікарні для цілодобового зв'язку. Якщо ви погано почуваєтеся або вам потрібна порада, ви можете телефонувати за ними будь-коли цілодобово. Збережіть ці номери в телефоні або тримайте їх в іншому безпечному місці.

Побічні ефекти під час лікування

Якщо стероїд швидко ввести у вену, може виникнути незвичне відчуття в області поряд із заднім проходом (у промежині). Воно триває лише кілька секунд.

Можливі побічні ефекти

Біль у животі або розлад травлення

Стероїди можуть подразнювати слизову оболонку шлунка. Якщо у вас розлад травлення або біль у животі, повідомте про це свого лікаря або медсестру/медбрата. Вони призначать ліки, щоб зменшити подразнення шлунка.

Щоб захистити шлунок, приймайте таблетки з їжею. Деякі таблетки стероїдів вкриті оболонкою, що допомагає зменшити подразнення.

Підвищений рівень цукру в крові

Стероїди можуть призвести до підвищення рівня цукру в крові. Медсестра/медбрат буде регулярно його перевіряти, проводячи аналіз крові. Вони також можуть проводити аналіз сечі на цукор. Якщо у вас підвищений рівень цукру в крові, ви можете:

- відчувати спрагу;
- відчувати потребу в частішому сечовипусканні;
- відчувати втому.

Якщо у вас з'явилися ці симптоми, повідомте про це свого лікаря або медсестру/медбрата.

Якщо ви хворієте на діабет, ваш показник рівня цукру в крові може бути вищим, ніж зазвичай. Ваш лікар поговорить з вами про те, як його контролювати. Можливо, вам доведеться змінити дозу інсуліну або таблеток.

Накопичення рідини

Це лікування може викликати накопичення рідини в тілі. Після завершення лікування ви повільно повернетесь до норми. Зв'яжіться з лікарнею за наданим вам номером для цілодобового зв'язку, якщо:

- ви набираєте вагу;
- у вас набрякло обличчя, ноги або щиколотки.

Вам можуть дати пораду та необхідні ліки.

Підвищений апетит

Через стероїди вам може хотітися їсти більше, ніж зазвичай, і ви можете набирати вагу. Це добре, якщо у вас поганий апетит. Але для деяких людей цей побічний ефект може бути небажаним. Коли ви припините приймати стероїди, ваш апетит має повернутися до норми. Якщо вас непокоїть набирання ваги, поговоріть зі своїм лікарем або медсестрою/медбратом.

Підвищений ризик інфекції

Якщо ви приймаєте високі дози стероїдів або стероїди разом з іншими ліками від раку, у вас може підвищитися ризик інфекції. Повідомте свого лікаря, якщо у вас з'явилися будь-які ознаки інфекції. Це може бути кашель, біль у горлі чи температура вище 37,5°C.

Щоб знизити ризик інфекції:

- ретельно мийте руки перед їжею та після туалету;
- уникайте людей з інфекцією, наприклад застудою;
- уникайте скупчень людей і громадських місць, де можна заразитися.

Зміни в менструальному циклі

Якщо у вас є менструація, під час лікування вона може стати нерегулярною або припинитися. Менструація зазвичай повертається до норми після завершення лікування. Це також залежить від того, які інші види лікування від раку ви отримуєте, наприклад хіміотерапію.

Зміни в настрої і поведінці

Стероїди можуть впливати на ваші настрій і поведінку. Вони можуть спричиняти:

- відчуття тривожності чи занепокоєння;
- перепади настрою (від хорошого до поганого та навпаки);
- поганий настрій або депресію.

Іноколи, у разі прийому у великих дозах, стероїди можуть викликати сплутаність свідомості чи зміни в мисленні. У вас можуть з'являтися дивні або лячні думки.

Якщо ви помітили зміни у своєму настрої чи поведінці, повідомте про це лікаря або медсестру/медбрата. Вони можуть змінити ваше лікування, якщо побічні ефекти спричиняють проблеми.

Проблеми зі сном

Під час прийому стероїдів у деяких людей можуть виникати проблеми зі сном. У цьому разі може бути краще приймати стероїди вранці. Якщо ви приймаєте стероїди двічі на день, це можна робити вранці й після обіду.

Менш поширені побічні ефекти

Якщо вам потрібно приймати стероїди протягом багатьох тижнів або місяців, у вас можуть виникнути менш поширені побічні ефекти. Ваш лікар, медсестра/медбрат або фармацевт розповість вам докладніше про план лікування.

Зміни, пов'язані з очима

Вживання стероїдів може спричинити проблеми з очима. Воно також підвищує ризик очних інфекцій. Повідомте свого лікаря, медсестру/медбрата або фармацевта, якщо помітили будь-які проблеми з очима, зокрема:

- нечіткість зору;
- біль;
- почервоніння.

Зміни шкіри, волосся й обличчя

Стероїди можуть викликати такі зміни:

- акне;
- одутле обличчя;
- небажане волосся на обличчі;
- розтяжки чи зміни кольору шкіри;
- стоншення та тендітність шкіри, через що на ній легко залишаються синці та довго загоюються рани.

Якщо у вас є будь-які з цих побічних ефектів, поговоріть зі своїм лікарем. Побічні ефекти можна зменшити, знизивши дозу стероїдів.

Зміни м'язів

Під час прийому стероїдів м'язи можуть стати слабкішими. Вам може бути складніше підніматися сходами, піднімати речі або діставати предмети, розташовані вище вашої голови.

Якщо ви помітили такі зміни, повідомте про них свого лікаря або медсестру/медбрата.

Витончення кісток (остеопороз)

Якщо у вас є ризик витончення кісток, лікар може призначити вам препарати під назвою бісфосфонати, щоб захистити кістки. Вам також можуть порекомендувати приймати вітамін D та змінити дієту.

Регулярні фізичні вправи, наприклад ходьба, можуть покращити стан кісток. Здорова дієта також може допомогти. У наших матеріалах можна знайти більше інформації про здоров'я кісток і догляд за ними.

Якщо ви відчуваєте біль у кістках, наприклад у попереку, повідомте про це свого лікаря.

Інша інформація

Екстрена картка з інформацією про стероїди

Ви отримаєте екстрену картку з інформацією про стероїди, якщо ви приймаєте:

- високі дози стероїдів;
- стероїди довше ніж 4 тижні;
- повторювані курси стероїдів.

Завжди носіть цю картку із собою. В екстреній ситуації лікар, що надаватиме вам допомогу, побачить, що ви проходите лікування стероїдами. Це важливо знати, тому що:

- через припинення лікування або пропуск дози вам може стати погано;
- ваш організм може не виробляти додаткові стероїди, потрібні під час серйозного захворювання або після травми.

Припинення довшого курсу стероїдів

Важливо приймати стероїди із чітким дотриманням призначення лікаря.

Після припинення прийому організм знову починає виробляти власні стероїди. Але для цього може знадобитися кілька днів. Якщо різко припинити приймати стероїди, може розвинутися синдром відміни. Він може включати:

- високу температуру;
- біль у м'язах або кістках;
- загальний поганий стан.

Щоб запобігти цьому, лікар може поступово знижувати дозу. Так організм може пристосуватися та звикнути до того, що стероїди знову потрібно виробляти самостійно.

Медичне та стоматологічне обслуговування

Якщо вам необхідно звернутися до лікарні не з приводу раку, завжди повідомляйте медичних працівників про те, що ви проходите лікування раку. Повідомте їм контактні дані свого лікаря-онколога або онкологічної групи, щоб у них була можливість порадитися з ними.

При відвідуванні стоматолога завжди повідомляйте його, що проходите лікування раку. Поговоріть зі своєю групою онкологів, перш ніж лікувати зуби.

Про наші матеріали

Посилання на джерела

Детальніша інформація міститься в пам'ятці для пацієнтів (Patient Information Leaflet, PIL), яку можна завантажити в [електронному Довіднику лікарських препаратів \(eMC\)](#). У пам'ятці перелічені всі відомі побічні ефекти.

Рецензенти

Цей матеріал був написаний, переглянутий і відредагований групою зі створення інформаційних матеріалів про рак організації Макміллан Кенсер Саппорт (Macmillan Cancer Support). Його перевірили експерти в галузі охорони здоров'я, а також люди, хворі на рак.

Наші матеріали про рак були відзначені знаком [PIF TICK](#). Цей знак якості, запроваджений організацією Patient Information Forum, свідчить про те, що ми відповідаємо 10 критеріям PIF, за якими визначається надійність інформації про здоров'я.

Стиль викладення

Ми хочемо, щоб усі, хто хворіє на рак, відчули, що цей матеріал написаний для них. Ми прагнемо зробити свої матеріали якомога зрозумілішими. Для цього ми намагаємося:

- писати максимально просто;
- пояснювати медичні терміни;
- використовувати короткі речення;
- використовувати ілюстрації для пояснення тексту;
- чітко структурувати інформацію;
- робити важливі моменти повністю зрозумілими.

Ми вживаємо гендерно-нейтральні формулювання та звертаємося до своїх читачів на «ви», щоб кожен відчував свою причетність. Де це необхідно з клінічної точки зору, ми використовуємо слова «чоловіки» та «жінки» або «чоловічий» та «жіночий». Наприклад, ми робимо це, коли згадуємо про частини тіла або наводимо статистичні дані чи результати досліджень про те, на кого розповсюджується вплив.

Додаткова інформація про те, як ми створюємо свої матеріали, наводиться за [посиланням](#).

Дата перегляду

Переглянуто: 1 лютого 2022 р. | Наступний перегляд: 1 серпня 2025 г.

Наша інформація про рак відповідає знаку якості PIF TICK.

Це означає, що вона проста для розуміння, актуальна та базується на новітніх доказах.

Дізнайтеся більше про те, як ми створюємо наші інформаційні матеріали.

Організація Макміллан Кенсер Саппорт (Macmillan Cancer Support) оплатила перекладацькій компанії переклад цієї інформації вашою мовою.

Як отримати відповідний догляд і підтримку

Якщо ви хворі на рак і не розмовляєте англійською, вас може непокоїти, що це позначиться на лікуванні раку та догляді за вами. Однак спеціалісти вашої лікувальної бригади мають надавати допомогу, підтримку та інформацію відповідно до ваших потреб.

Ми знаємо, що інколи люди можуть стикатися з додатковими труднощами при отриманні відповідної підтримки. Наприклад, якщо ви працюєте або маєте родину, вам може бути складно знаходити час для відвідування лікарні. Ви також можете турбуватися про гроші та транспортні витрати. Усе це може викликати стрес, і впоратися з цим може бути важко.

Проте у вас є можливість звернутися по допомогу. Спеціалісти нашої гарячої лінії можуть проконсультувати вас щодо певної ситуації вашою рідною мовою. Ви можете поговорити з медсестрою, фінансовими консультантами та спеціалістами з прав на соціальне забезпечення й з питань підтримки зайнятості. Ми також надаємо хворим на рак гранти від Macmillan. Це одноразові виплати, які можна використовувати для оплати паркування біля лікарні, вартості проїзду, послуг із догляду за дитиною або рахунків на опалення.

Звертайтеся до служби підтримки Макміллан (Macmillan) своєю мовою

Ви можете безкоштовно зателефонувати до служби підтримки Макміллан (Macmillan) за номером **0808 808 00 00** і спілкуватися з нами своєю мовою через перекладача. Ви можете розповісти нам про свої проблеми та поставити медичні запитання. Зателефонувавши, просто скажіть англійською, яку мову ви хочете використовувати. Служба підтримки працює щодня з 08:00 до 20:00.

© Macmillan Cancer Support, 2024 р., благодійна організація, зареєстрована в Англії та Уельсі (261017), Шотландії (SC039907) та на о. Мен (604). Також здійснює діяльність у Північній Ірландії. Компанія з відповідальністю, обмеженою гарантіями її учасників, зареєстрована в Англії та Уельсі під № 2400969. Зареєстрована на о. Мен під № 4694F. Юридична адреса: 3rd Floor, Bronze Building, The Forge, 105 Sumner Street, London, SE1 9HZ. № платника ПДВ: 668265007

Ми прагнемо надавати точну інформацію, втім це не означає, що вона достеменно відображає сучасний стан медичних досліджень, який постійно змінюється. У разі виникнення запитань щодо вашого стану здоров'я вам слід проконсультуватися з лікарем. Макміллан (Macmillan) не несе відповідальності за будь-які збитки або шкоду, спричинені будь-якою неточністю цієї інформації або інформації третіх осіб, як-от інформації на вебсайтах, на які ми даємо посилання.